

Helena Šuklje

Oči

Pozvonilo je. Enkrat in še enkrat. Zaprla je pipo. Nekdo je s kratkimi, odsekanimi pritiski nervozno vztrajal. Zvonjenje je rezalo v pozni polmrak in ni odjenjalo. Stegnila se je k brisači in si za silo osušila lase. Zavezala si je pas domače halje in bosa, še z mokrimi stopali, pohitela k vratom. Obrnila je zaklep in z levico prijala za kljuko. Napol se je umaknila za vratno krilo, si z desnico zatisnila razporek halje in pokukala skozi režo.

“Le zakaj hudiča sem prišel?” je rekel namesto pozdrava.

Ne da bi umaknil pogled, je zasukal glavo nekoliko vstran in se spustil malo na levo in potem še globlje na desno nogo v nekakšen polpočep ali ponesrečen poklon. Zaneslo ga je in preprijel je plašč, kot da bi se hotel oprijeti nezanesljive opore ali skriti omotico, ki ga je izdajalsko zasledovala.

Še preden ga je povabila naprej, je že vstopil. Pretaknil se je noter s hrbtom tik ob steni in plašč, prepognjen v naročju, dvignil predse, kot bi se želel ubraniti prezgodnjega dotika, ter se ritensko umikal proti garderobni omari. Ujel se je za podboj vrat, ki so se odpirala v dnevni prostor, in se zazrl vanjo. Zadaj je bilo ogledalo, toliko, da se ni naslonil nanj. Videla ga je z vseh strani, razkritega, izčrpanega, pobitega. Lasje z zrnatimi kosmi snega so se mu sprijeli v pramene in pomečkana srajca je bila mokra tudi na ramenih; morda si je že zunaj slekel plašč ali pa je prišel s taksijem in je pred hišo prečkal cesto, ne da bi si plašč sploh oblekel. Očala so se mu zaradi nenadne spremembe temperature zarosila in nekoliko zakrila

nabrekle veke. Hotel je nekaj povedati, a sta se mu posrečila le dva razvlečena medmeta.

Čakala je in vprašujoče iskala pojasnilo. Čutila je, kako ji zenice samovoljno begajo, ni jih zmogla umiriti. Njegove jasne, zelene oči so bile pomanjšane, skalile so se in potemnele kot terpentin, ki je vpil preštevilo mešanico barv. Pogledala je v tla in z dolgih las, ki so ji zdrsnili ob bradi, je kanila debela kaplja. Z nogo je podrsala po lesu, poskušala je ukrotiti nemir in se še nekoliko obotavljala, preden je dvignila glavo.

“Lepa si!” je rekel čez nekaj dolgih, mučnih sekund in s široko gesto roke pred sabo naredil slovesen gib, kot bi ji šele začel dvoriti ali bi jo z uglajenim priklekom vabil.

Ta kretnja jo je vznemirila, stisnilo jo je ... ta gib, ki ga lahko vidiš le v kakšnem kostumskem filmu z zgodbo iz 19. stoletja. Nekaj, kar je naredil z vso posvečeno resnostjo, nekaj, kar je v hipu razgalilo razliko, zarisalo je črto, razpoko, razmik v letih, ki ju postavlja na dva bregova tako naražen, da so med njima njegovi trije otroci. Pomislila je, da bi Igor naredil kaj takega le, če bi hotel izzivati in provocirati ali pa če bi jo zabaval in bi uprizarjal burko, recimo doma, ko bi bila sama na kakšen posebej meglen in puščoben nedeljski večer, ko je mesto zataknjeno v predponedeljkovem krču in se prijatelji držijo doma, ujeti v sitne opravke. Igor, ki je znal nepričakovano odvreči svinčnik in papir, če se mu je ravno zahotelo, in jo je zabaval in spravljal v dobro voljo s prismuknjenim humorjem. Igor, ki je častil obleke z izrezom zadaj, da se je lahko dotikal njenega golega hrbta (še raje, če nista bila sama). Igor s svojim vrenjem, s prosojnimi očmi kalejdoskopsko jantarnega sija in nenavadno gostimi trepalnicami, ki mu jih zavidajo prijateljice, Igor z vonjem po terpentinu in po barvah, z zamazanimi rokami in s platni vsepovsod po stanovanju. Igor s pretečeno letalsko karto v predalu omarice, z zapadlo štipendijo za bivanje v Parizu in Igor z molkom, v katerega se je zagrnil ... s svojim strupom, s svojim breznom, s svojim mračnim znamenjem, ki se zlovešče razrašča in ga použiva. Igor, ki je noče videti.

“Rad bi ti povedal, da ti ne zamerim, da se me ogibaš,” je začel Kristjan. “... ne zamerim ti, če mi ne odgovoriš na sporočilo in mi ne vrneš klica ali pa morda pustiš, da telefon zvoni v prazno. Oprostim ti, če me prosiš, naj pridem, potem pa si v zadnjem hipu izmisliš puhel izgovor. Odmislim lahko celo ...”

Pogledal je v sobo, kot da potrebuje premor, predah, nekaj zaleta ali kot da išče njuno sled, ki se je odtisnila v prostor, privid njenega obraza, tako blizu svojega, da čuti planje toplote, odsev v oknu, obris teles, ki bi

lahko vztrajal v gubah pregrinjala, rok, ki se dotikajo ustnic, loka obrvi in svilnatih vek, pod katerimi utripa modrina njene šarenice, nekaj, kar bi lahko ostalo v spominu tal, po katerih sta hodila, ali kavča, na katerem sta ležala, tisto, kar so pustili za sabo prepleteni prsti in razkrita koža, ko se je srečala z neznano goloto. Ali pa je pogledal v sobo, da bi nemara našel kakšno malenkost, ki jo je pozabil, predmet, ki ga je izgubil, pa čeprav le gumb s srajce.

“... odmislim lahko celo, da si me videla na cesti in si šla naprej, v drugo smer, čez dva dni pa si me iskala v ordinaciji.”

Prestopila se je in prekrizala roke na prsih, kot bi jo po vroči prhi zdaj mrazilo ali pa je hotela prikriti tresavico in se braniti, nezavedna govorica telesa.

“Čisto v redu je, če me nimaš rada,” je nadaljeval Kristjan, “ni pa v redu, če si zmedena. In ni v redu, če si prestrašena in zapuščena ...” se mu je stisnil glas, “tega nočem gledati.”

Zgornja ustnica mu je trznila in se privihala ... Levo roko je pobešal in se nagibal vstran, nekoliko naprej, pa spet nazaj ... Negotova, obotavljiva drža, še bolj pa potrta. Težko ga je bilo gledati takega ... bledega, razstavljenega, v ovoju hladnega zraka, ki ga je prinesel s seboj, z vlažnim, deževnim vonjem in razmočenim pogledom. V spontanem vzgibu bi se ga že skoraj dotaknila (roka, ki pogladi po rami) ... povedala bi mu in mu pojasnila ... Kaj pravzaprav? Kar koli, samo da bi preobrnila ta prizor in da bi omilila napetost, da bi odvrnila to prikazen, zaznamovano z mokrimi madeži, in da bi pokrpala to veliko, toplo telo, ki ji je dajalo zavetje in se zdaj kruši z vsako besedo, da bi preprosto ublažila razdejanje.

K steni na desni je bila prislonjena Igorjeva slika. Veliko modro platno z debelimi nanosi barve in dvema polkrožnima urezninama, odprtinama, pravzaprav luknjama v obliki priostrene elipse ali ribjega znaka. Če bi pomagalo, bi jo z licem obrnila k steni, a to ne bi imelo smisla, luknje so bile z zadnje strani enako vidne, pravzaprav jih je odsotnost barve samo še poudarjala. To je bila edina Igorjeva slika, ki je še ostala v stanovanju po tem, ko je nenadoma odšel in se je po burnih tednih zrak za njim neslišno zaprl. Igorjeva slika, ki je stala v veži, odložena na prehodu med tu in tam, ne zares znotraj, a tudi zunaj še ne, ujeta med bližino in odmaknjenostjo, zataknjena v medprostor kot klicaj in boleče sporočilo, zapisano pod črto v drobnem tisku. Nekaj, kar bi lahko bil abstrakten avtoportret, naslikan z nanosi čiste barve s slikarsko lopatico in koničastim rezilom, če ne bi tako jasno spominjal na logo lošinjskega Muzeja Apoksiomena, nenavadnega domovanja skrivnostnega mladeniča, grškega rokoborca in atleta, ki je sam

in gol, s praznimi očmi zastal sredi obreda umivanja v kvarnerski palači z devetimi sobanami.

*

V palači, ki sta jo z Igorjem obiskala še spomladi, ko je bilo obiskovalcev malo, sama sta se v tišini dvojine srečala z zgodbo bronastega antičnega kipa, dragocene najdbe, ki so jo dvignili s peščenega dna blizu otoka Vele Orjule v Lošinjskem arhipelagu. Na parkirišču ulice Lošinjskih brodograditelja sta pustila avto in šla ob morju do Rive Lošinjskih kapetna 13. Sonce se je bleščalo v zgodnjem dopoldnevu in morska gladina je razpirala hladne veke z iskrečimi pogledi razpihaneh oči.

Vstopila sta v preprost modro-bel vhodni atrij in posrkali so ju prizori devetih časovno-prostorskih scen muzeja. Po ozki cevi s tekočimi stopnicami sta se dvignila do črne lupine s temačno potjo, ki je meandrasto vodila med osvetljenimi panoji. V malem, stopničastem amfiteatru sta gledala kratek film o najdbi kipa. Pisana tapiserija je prekrivala stene, tla in strop in ustvarjala iluzijo potopljenega sveta. Igor se je usedel, jo povlekel k sebi in se, še preden se je film odvrtel, ulegel na mehke stopnice z glavo ob njenem naročju. Ležal je in strmел v strop, preprečen z vijugami zelenkastih trav, kot bi se zleknil na peščeno dno, kjer je 2000 let počival Apoksiomen in zrl skozi podvodno kraljestvo v nadzemni svet, ki ga je zapustil. Nikogar drugega ni bilo v dvorani, čas se je raztapljal v zankah debele tkanine kot črnilo sipe, ki zadimi vodo. Na velikem ekranu se je še naprej vrtel film, a Igor ga ni več spremljal. Ne da bi se obrnil, si je segel za glavo, stegnil se je nazaj in se pritipal do njene roke. Razprl ji je dlan in si jo scela položil na obraz. Objemal ji je levico in si pritiskal blazinice prstov na zaprte veke, vodil jo je, da ga je gladila po očeh, po loku tik pod obrvmi in se dotikala solznic. Čutila je njegovo toplo, gladko kožo, čvrste ustnice in drobno znamenje na desni strani. To je bila zadnja vzajemna nežnost, je pomislila pozneje, za nazaj ... Harmonija, ki se je odvila sredi potopljenega sveta, v objemu trav in valovanja, na pragu srečanja z molčelim stanovalcem palače ali, bolje, v njegovi senci. Film se je ustavil in na bližnjem posnetku obraza so vanju strmele le še Apoksiomnove oči, pravzaprav dve temni zarezi, desna nekoliko večja in urezana malo višje, leva rahlo ožja, kot bi se pripravljala, da pomežikne ali izostri pogled, ali kot da ju preiskujejo meri in jasnovidno ocenjuje. To so bile oči, ki so prodirale naravnost v pleksus, oči, ki niso gledale, a so vseeno vklepale pozornost, oči, ki so molčale, a so vabile z negibnim vztrajanjem in pustile sled.

Čez čas, po tem, ko je Igor že obmiroval (njena dlan še vedno na njegovem licu), sta se dvignila in se obrnila proti rdečemu prehodu. Po ozkem in strmem stopnišču, prevlečenem z gumijasto oblogo, sta se povzpela v hrumeč predor z zvoki neusmiljenega vetra, ki je odnašal s telesa vse znano in domače, vse tuzemsko in človeško, toploto in bitje srca, stvarne misli in ubranost čustev. Prodirala sta skozi prostor neizprosne strganja in se znašla v rumeni sobi, kot bi zašla v vratarnico z nadzornimi kamerami, v delavnico, v arhiv, nekam, kamor lahko vstopajo le zaposleni. Skozi lino v stropu sta zagledala delček kipa in zavila na stopnišče, v nekakšen labirint, obložen z dišečim oljčnim lesom, na koncu katerega so se prikazala vrata, za njimi pa popolnoma nestvarna, mlečna svetloba.

V prostoru brez časa, sredi prazne, zračne školjke, je stal Apoksiomen, obdan z mehko opno razpršene svetlobe, nekoliko privzdignjen, nekoliko nadnaravne velikosti, in se posvečal čiščenju umazanije z mlade kože. V svoji bronasti tišini je sklanjal glavo k manjkajočemu strgalu, ki ga je nekoč, še preden je v nevihti zdrsnil s krova (ali pa so ga morda mornarji darovali bogovom, da bi se rešili), držal v desnici.

“Odiseja 2001,” je rekel Igor in stopil na osvetljena tla, prepredena s kvadratno mrežo.

“Kaj?”

“2001: Odiseja v vesolju ...”

Spomnila se je Kubrickovega filma, nerada je šla, Igor jo je komaj pregovoril. Znanstvena fantastika jo je dolgočasila, zdela se ji je prisiljena in prenapeta. A seveda ni mogla zanikati učinka Odiseje ... in srha v sklepnem prizoru, v belini onkraj neskončnosti, kamor popolnoma osamljen pripotuje Dave, ali je pač tja skrivnostno pripeljan, iztrgan iz vsega znanega, v praznini, skozi katero vstopi v belo sobo, v nekakšno francosko historično repliko, v tujo, varljivo všečno kletko, kjer se v samoti naglo stara in se sooča s svojo lastno končnostjo, s smrtnostjo telesa, po stiku s črnim monolitom (prst, ki seže v daljavo kot Adam k Stvarniku na Michelangelovi freski) pa se preobrazi v nekaj novega, v skrivnost, v rebus in v uganko.

V uganko, ki zastira Apoksiomena. Kdo ga je ustvaril in kdo ga je imel? Kdo ga je pozabil in kdo ga je želel? Kam je potoval in kdo ga je izgubil, kdo ga je zavrnil in kdo ga je pogubil? Le s kom je tekmoval in s kom se je boril, junak, ovekovečen v bronu? Ali ve, da je dragocena zmes z njegove kože, olje, znoj in zemlja, ki jo skrbno zbira, vredna 80 tisoč sestercev? Dovršene poteze obraza, sproščen izraz in odsotnost vsake mimike kažejo, da se je zadihanost že pomirila. Skozi čutne, polzaprte ustnice blago kroži zrak in molči o vsem, kar čuti. Ali premišljuje o premaganem nasprotniku,

o natančno odmerjenih udarcih, bliskovitih obratih in prijemih? In kam se bo odpravil, sveže umit in nadišavljen, z vročo krvjo in sladko bolečino v mišicah? K svojemu podporniku, k učitelju, k nadomestni očetovski figuri in ljubimcu hkrati, ki ga uvaja v omiko družbe, v kateri ženske služijo kot nižja bitja le za razplod in rojevanje herojev? Čeprav, čeprav, kaj pomenijo te spuščene obrazne mišice okrog razmaknjenih ustnic (zgornja na desni privihana v komaj opazno ironijo). Kaj izdaja zamišljena kretnja roke, nizko pod pasom ... To ni le lepo moško telo, ki odmerja svojo moč in skrbno hrani energijo, to je utrujeno, izžeto mlado bitje, ki kljub izklesanemu telesu ni doživelo slavlja zmage, ampak poraz, ki ga stoično prenaša, morda enako stoično, kot bo preneslo srečanje z zaščitnikom, ki ga pričakuje in si ga želi.

“Morju ne moreš pogledati v oči,” je rekel Igor na pomolu.

Usedel se je na kamen za privezovanje ladij: “... marsičemu ne moreš pogledati v oči.”

Hitro, z nekakšno odbojno ihto, ki ji je branila, da bi se stisnila na polovičko stebra, si je prižgal cigareto. Gledala je čez zaliv na drugo stran, proti jadrnicam, kjer se obala obrne na zahod in se razpre odprto morje. Igor je potonil v nekakšno brezizrazno otopelost. Otočki svetlobe so se prelivali po površini, vznikali so in se razblinjali z burinom, ki je prinašal vonj po smoli in borovcih. Odblesk gladine je nihal na njegovi visoki ličnici kot gladka, težka kaplja živega srebra. Čakala je stoje, le malo vstran, ni ji naredil prostora. Sta nekam dokončno prispela? Senca hitrega oblaka je zdrknila čez bele kamne in nelep, razmršen galeb je razdraženo klujuval odvržen ogrizek. Čez čas je Igor le izplaval iz brezčutnosti in nepričakovano živahno rekel:

“Greva ...?”

Zazrl se ji je v oči in med žarki prosojne, medeno zlate šarenice je zagledala novo, tujo liso, temno piko, ki je ni še nikoli videla.

*

Kristjan je stal sredi veže in na lesenem podu se je zarisala mokra obroba, kot bi ga vklepal krog, iz katerega še ne more stopiti. Obroč, ki ga zadržuje in jo varuje pred težkimi besedami (ali pred težko dlanjo), magični ris, ki mu še preprečuje, da bi naredil usodni korak ali izrekel žgoče besede (besede, ki jih ni več mogoče vzeti nazaj). Besede, ki se nabirajo za krhko pregrado obvladanosti, besede, ki si jih je morda pripravljaj v urah nemira in muke, v ostankih žerjavičnih noči in pepelnatih jutur, ko je na sosednji

blazini še počivala ženina glava, njega pa je vznemirjala nespečnost. Ostre, a pravične besede, ki bi dale odgovore na bistvena vprašanja, pokazale bi na zmote in vse postavile na svoje mesto. In predvsem besede, ki bi jo priklicale nazaj. Nemogoče besede.

“Ne vem, kaj bi rada od mene. Kaj bi rada od mene, Nadja?”

Ne, na to ne zna odgovoriti, ne zares ... Ne zna odgovoriti, kaj bi rada od Kristjana ... Nekoga, ki bi jo prebudil iz zavratnega sna, nekoga, ki bi razdril mračni klobčič in odgnal zle dogodke, nekoga, ki bi izsekal robido in izbrisal spomin na bleščeče jadro, ki bi dokončno razpihal in pregnal vonj po soncu in po soli, vonj po barvah in po platnu ali pa ji ga vrnil, da bi voda spet veselo brbotala v kavni džezvi, medtem ko bi Igor stiskal tube in čistil čopiče v terpentinu. Ali pa samo nekoga, ki bi ji pomagal pomesti črepinje.

Črepinje, ki so ostale po preplahu. Po tem, ko sta se vrnila z Lošinja. Ko sta se od Igorja začela razlivati hlad in daljava, ko se je po znani pokrajini začelo vdirati in ko je vse bolj slutila, da se zgrinja nekaj hudega ... (Zlo ni najmočnejše takrat, ko ga uzremo, ampak takrat, ko sploh ne moremo povedati, ali zares prihaja nad nas.) Teža se je razraščala v strah in strah se je zažrl vanjo. Igor je zasekal mejo, ne da bi ji povedal, kaj se sploh dogaja, sesedal se je vase in s srepo trmo vztrajal v popolni nedejavnosti, v nekakšni legi zarodka, zakrčen in uvit, z nenadnimi izbruhi jeze nad vsem, kar je zunaj njega, še bolj pa nad tem, kar je v njem. Slabo se je spopadala z jedkimi besedami, ki so bile oddvojene od vsake razsodnosti, žalilo jo je vpitje, ni znala z molkom in z lepljivimi luknjami ... in ko ji je končno povedal, je šlo že marsikaj predaleč.

*

V zgodnjem dopoldnevu, ko se je vrnila domov in je pod nizkimi oblaki že visel zimski mrak, je nehote zaspala. Posrkal jo je spanec, ki preži na ponočnjake in jih premaga. Prisvoji si duše, da jim pokaže hrbtno stran časa in jim vrže rokavico, obrnjeno navzven, v obraz. Sredi belega dne jih preplavi z usedlinami sanj, z zapredkom odtrganega travja, tako pa jih spremeni v zmedence in mesečnike. Zbudila se je mukoma, s svinčenim hladom in vročico hkrati, kot sanjavec na Goyevi jedkanici, ki ga nadlegujejo demoni s kremplji netopirjev in sove s pretečimi pogledi. *Speči razum priključite pošasti.* Nekaj jo je grizlo v tilnik in ji pritiskalo na vrat ... krempelj, parkelj, koščeni prst? A bila je sponka; navadna lasna sponka, ki je ni odpela, preden je legla, jo je rezala z ostrim robom. Napol se je privzdignila in hotela vstati, blazine so se razmehčano vdirale in se premikale (občutek

čolna na vodi), poskusila se je vzravhati, a še preden je povsem izplavala v zavest, je zdrsnila nazaj v tesne gube sna. Igor je stal za krmilom jadrnice in pripravljala sta se, da bi pristala. Skočil je na pomol, ji podal muring (z vrvi je sluzasto kapljalo), povlekla ga je proti premcu in ga zavezala. Stekla je nazaj na krmo, pobrala vrv, pazljivo je namerila nihaj in vrgla ... Igor je iztegnil roko, a dlan je zamahnila mimo, zaprla se je v prazno in ob gladino je mokro tlesknilo. Presenečeno ga je pogledala ... skočila je in spet zgrabila vrv, a Igor se je zdrznil in sklonil glavo, obrnil se je stran, kot da mu je nekaj zašlo v oko. Pomel si je veke s kazalcem in sredincem, pritiskal je in si jih drgnil, skoraj da je slišala, kako beločnica poklja, mel si je koticke, vse močnejše jih je trl in se ni ustavil, dokler mu solze niso zmočile prstov. Morala bi ga doseči, morala bi mu preprečiti, zaklicati bi mu morala, nehaj! ... Tedaj pa je odmaknil roke, razkril obraz ... in iz očesnih jamic sta mu zdrknila dva bisera z zlatim jantarjem in se zatrkjala v morje.

*

Bilo je že pozno, ko se je končno predramila. Tilnik, vrat, ramenski obroč ... vse jo je bolelo. V spanju je kričala ... ne, hotela je kričati, zaganjala se je in lovila zrak, a napenjale so se le vratne mišice, glas pa je ostajal nedejaven in ujet. Potopila se je v vročo vodo, da bi sprala srh in zono ... In zdaj je stala tu, pred Kristjanom, z golo kožo pod domačo haljo in z mokrimi lasmi. Na nizki mizici se je prižgala srebrna žica z drobnimi lučmi v stekleni vazi. Baterijo svetlobnega traku, ki se je samodejno vključila (zdaj je bil ta čas), so skrivali beli kamni in školjke, ki jih je prinesla z Lošinja (žarek, ki zatrepeta na pisani biserovini). Zajela je sapo in poskusila nekaj povedati, a Kristjan je planil k njej in jo zgrabil za roko. Odskočila je in skrila dlani za hrbet.

“Kaj hočeš od mene, Nadja? Kaj hočeš?”

Tla so se zatresla, kot bi jih oplazil kratek potres. V starem delu mesta so se tresljaji s ceste prenašali po temeljih do sten in vsakič, ko je mimo peljal tramvaj, se je lesena plošča s stropniki zamajala in hiša se je stresla, kot bi grozilo, da se bo sesedla sama vase. Tisti, ki niso živeli tukaj, so se pogosto prestrašili ... presenečen, zaskrbljen pogled proti gostiteljem. A Kristjan je bil preveč vznemirjen ali pa preveč omamljen, da bi opazil kar koli izven sebe.

“Rekla si, pridi, strah me je ... tukaj zidovi prazno zevajo, bojim se, si rekla ... ne vem, kaj naj naredim ... Igor je odšel, poniknil je in se zavlekel nekam ... pobegnil je v pričakovanju dokončnega dejanja, v pričakovanju somraka ...”

Poskusila je odriniti plavje, ki se je dvigalo z dna, vročične blodnje ... Mora, ki se ji je v sanjah prisesala na ramena, jo je stiskala za vrat, kremplji so grabili in jo zbadali, perut je kotrljala jantar Igorjevih oči po morskem dnu.

Trudila se je, da bi odgnala tesnobo, da bi odmisllila zgodbo, da bi vsaj za malo pozabila svojo in Igorjevo grozo in tisto, kar je slišala, tisto, kar je povedal doktor Perc, kar je hladno razdelal doktor Robert Perc, Igorjev zdravnik, kirurg in Kristjanov kolega. Čeprav seveda ni povedal njej, slišala ga je slučajno in skrivaj na bolnišničnem dvorišču, brez olepševanja. Videla je dim v dopoldanskem soncu, dim, ki ga je nekdo puhnil v zrak (usmerjen kvišku, znak dobre volje), potem je tudi slišala ... doktorja Perca, ki je rekel, da jo je videl, videl sem tisto punco, je rekel doktor Perc, kirurg, videl sem tisto Nadjo, dobra frača, čeprav precej obupana ... Prišla me je prosit, če bi vseeno lahko kaj naredili, pravzaprav, če ne bi naredili, torej, da bi ohranili vsaj eno oko, vedno ista pesem, ampak ... glej, bila je nekako polepšana, tisti žar, zakrit in potopljen, staljena sredica ... nekdo jo poriva, je rekel doktor Perc, vidi se, je rekel, to je dobro, to potrebuje, ker tisti slikar je nor, hoče, da mu po enokulaciji oči shranim v terpentini ... Nastal je premolk, potem spet dim, visoko v zrak ... Si ti Kristjan, je vprašal doktor Perc, a tisti drugi, Kristjan torej, če je bil res Kristjan, je molčal, in potem je spet zaslišala prvega, se pravi doktorja Perca, ki je rekel, to pa je novo, takega te ne poznam, samo ne zamoči, Kristo, in spet molk in Perčev glas, ki je hotel vedeti, ali je resno, in zdaj se je oglasil Kristjan, nehaj že, je rekel Kristjan, in zatem spet Perc, o, kakšno sranje ... ali Vesna ve, ne, je rekel Kristjan in Perc takoj nato, počakaj malo, mogoče bo minilo, če bo, pač bo, in to bo to, glej stari, vem, da je težko, predvsem v primeru, da ti je punca všeč, in v primeru, da išče le nekaj tolažbe.

Z druge strani stavbe je v ostrem crescendo pritisnilo zavijanje sirene in nenadoma, sredi fraze naraščajočega tona mrknilo. Nekoga so pripeljali na urgentni vhod. Zvrtelo se ji je in odvrгла je komaj prižgano cigareto, jo pohodila ter se v potu mrzle omotice oprijela stene. S hrbotom naslonjena na zid si je pokrila oči. Ne da bi zaprla veke, si je položila školjko dlani čez očne jamice in gledala nič, ki je legel vanjo. Nič, ki zeva skozi Igorjevo modro platno, nič, s katerim se skozi prazne očesne odprtine tudi Apoksiomen sklanja k svoji nevidni bronasti strgalki, k svojemu bleščečemu, mišičastemu stegnu, s katerega zbrano in počasi odstranjuje olje, znoj in blato, dragoceni strigimentum, ki ga bo nemara njegov vaditelj ali zaščitnik kot čudežno zdravilo prodal za vrtočlavo vsoto. A nobeno čudežno zdravilo ne bo več pomagalo Igorju, nobena vrtočlava vsota, noben gloios ali strigimentum, pa tudi nobeno obsevanje, laserska koagulacija

in kemoterapija ne morejo več rešiti Igorja, ki se tako kot Apoksiomen ne meni več za nič zunanjega. Spustil se je vase kot skrivnostni atlet, ki je nekje v razpoki časa, v razpoki minulih dveh tisočletij objemu morja za vedno prepustil svoje magične oči, svoj pozorni, prodorni pogled, zlato čarovnijo iz jantarja, biserovine in obsidiana. Kot večno mladi grški rokokoborec je prečkal nevidno črto, onkraj katere je postal nem in nedostopen, blizu in vendar tako daleč, tam, kjer je obzorje zaprlo oko in so se svetlobe naselile pod gladino ...

... v to režo, ki jo zasleduje, v oko, ki jo preganja, v rano, ki jo tlači, ko je budna in ko spi, s prazno vdolbino jo muči, vsiljuje se ji je, ko se pogleda v ogledalo in ko hodi po cesti. Po cesti, kjer še naprej srečuje navadne, običajne obraze, ki se obračajo drug k drugemu v svoji vsakdanjosti, z gladkimi lici ali z nekajdnevno brado, z živahnimi očmi, ki preletavajo sporočila na telefonu ali čakajo zeleno luč, ocenjujejo razdaljo do kolesarja ali se ozirajo v nebo, ali bo nemara deževalo. Videla je doktorja Perca ... Za mrzlo, nepredirno zaveso je videla doktorja Perca, ki si bo skrbno umival roke in jih razkuževal. In videla je sestro, ki mu bo zavezala haljo, in drugo sestro, ki mu bo podala instrument, in vsega bo nemara konec v nekaj minutah, en hiter gib in kratek rez in blisk srebrno zaobljenega instrumenta, žlički podobne skledice, ki se natančno prilega zrklu.

*

Gube zraka so se krčile v boleči, trdi napetosti, ki je prasketala z modrikastim plamenom ... zraka, zraka je bilo vse manj.

“... prišel sem, Nadja, k tebi sem prišel ... in pustil vse za sabo ...” je rekel Kristjan skoraj šepetaje in se ji bližal z nevarnim, tujim vonjem ... počasi se je bližal, sovražno.

“... in zdaj, kaj bi pravzaprav rada ... kaj bi rada od mene?!” je brez zavor zavpil in se oblastno nagnil nadnjo.

“Ne veš, ker si razvajena, tako prekleto razvajena in muhasta si. Igračkaš se in strežeš samoljubju ... predrzno, lahkomišno in svojeglavo ... Uporabi po potrebi, tako si si zamislila?!”

Besede so padale, kot bi jo tepel po očeh. Zdelo se ji je, da čuti primež rok in Kristjanovih palcev, ki pritiskajo v senčno vdolbino, v malo jamico pod vratom, kamor so včasih legali poljubi. Trdo ji je segel k vlažnim lasem in skozi hlad je začutila vročo dlan, kako se še ustavlja in se obotavlja, preden bi zgrabila in jo potegnila k tlom.

A naenkrat je stišal glas:

“Potem si se prestrašila, premislila si si in se skrila,” je šepnil v skrhanem zamolku, da ga je komaj še slišala, in ji skrbno, z ljubečo nežnostjo popravil pramen. Dotaknil se je senc in lica, kot bi jo želel pobožati, a se je zadržal in obstal na pol poti.

Stopil je korak nazaj in počasi, z dolgim poudarkom preprosto rekel:

“Ljubim te ... To sem ti prišel povedat.”

Nit se je zadrnila in zavozlala, ničesar ni uspela sestaviti v odgovor. Zrla mu je v oči, v obraz, ki je postajal ena sama rana (ne, ne sme misliti na rano, na nobeno rano ne sme misliti). Slišala je le svoje neenakomerno dihanje in sekunde so odtekale z jedkim trajanjem. V žgoče molčanje se je prikradel rezek vonj po terpentinu, po Igorjevih barvah, po sveže poslikanem platnu in po čopičih, ki se sušijo v lončkih. Vršanje se je dvignilo znenada, kot bi jo šume vabila morje in Igorjev pogled, prepreden z iskrami staljenega zlata. Stala je in se obotavljala.

“Tako. Slišala si!” je odrezal Kristjan s spremenjenim glasom in se vzravnaval, odločno, z obnovljenim dostojanstvom, skoraj zaklonil se je, da jo je lahko pogledal strmo in zviška. Postavljal je piko s trdim tonom ali pa se je opogumljal in hrabil, da bi ji pokazal, kdo se bo odločil. Obrnil se je proti izhodu in jo pustil zadaj.

“Kristjan, prosim ...” ga je potegnila nazaj in se ga oklenila okrog vratu, čeprav se je izmikal in se branil. “Kaj hočeš, poljube? Celo objela si me? Objela si me, Nadja ...” je zastokal.

Poskušal se ji je izviti, a ga ni spustila. Odmaknila mu je lase z oči in se uvila podenj. Stiskala ga je k sebi in iskala njegove ustnice ... Naposled se je je tudi sam oklenil, ji zakopal obraz v ramo in zajecal. Krčevito jo je držal, da jo je bolelo ...

“Tudi jaz tebe ... pogrešam ...” se je zaslišala v gladki, zvonki ubranosti. “... ja, pogrešam te,” je poskusila popraviti in spremeniti glas, še vedno v drugi, previsoki legi, ki se je ostro ločila od njegovih nižanih, natrganih tonov, od razpokanih besed in razrvanih stavkov. Stala sta tako, dolgo sta stala s čelom naslonjena drug na drugega in se dotikala z mokrimi dlanmi.

Potem se ji je iztrgal iz objema in zaloputnil vrata za sabo. Luč na stropu je zanihala, senca se je zazibala s popačeno elipso in majhen, srebrn pajek se je naglo spustil v gluhi pisk praznine. V pisk, ki ni pojenjal in se je čez čas prelil v oddaljeno utripanje, v padajoče in naraščajoče tone, v vse bolj razločno brnenje, ki so ga prekinjali odsekani premori. Dvignila je telefon.

“Bi prišla pome in me pospremila?” se je oglašil Igor.